

CHƯƠNG TRÌNH PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN QUẢNG NGÃI (RUDEP) - GIAI ĐOẠN 2

Báo cáo đánh giá tác động các quỹ Tiết kiệm & Tín dụng Địa phương

VIETNAM-AUSTRALIA

Tài liệu trình

AusAID

Đại sứ quán Úc
8 Đường Đào Tấn
Quận Ba Đình,
Hà Nội, VIỆT NAM

30 tháng 12 năm 2004

42443858

Bên soạn thảo

URS Sustainable Development
in association with Kellogg Brown & Root and
World Wide Project Management Services
Project Managers and Consultants
Adelaide Australia

CƠ QUAN TÀI TRỢ

AusAID

Đại sứ quán Ô-x-trây-li-a

Số 8 Đào Tân, Quận Ba Đình, Hà Nội, Việt Nam

Ph: +84 4 8317754/Ext 175 (Cán bộ dự án), Fax: +84 4 8317711

CƠ QUAN ĐỐI TÁC CHÍNH

Sở Kế Hoạch và Đầu Tư Tỉnh Quảng Ngãi

96 Đường Nguyễn Nghiêm, Thị xã Quảng Ngãi

Tỉnh Quảng Ngãi, Việt Nam

Ph: +84 55 825701

BAN QUẢN LÝ CHƯƠNG TRÌNH

Lô 4 Đường Phạm Văn Đồng, Thị Xã Quảng Ngãi

Tỉnh Quảng Ngãi, Việt Nam

Ph: +84 55 816265-6, Fax: +84 55 816260

NHÀ THẦU QUẢN LÝ ÔX-TRÂY-LIA

URS Sustainable Development

25 North Terrace

Hackney SA 5069

Ph: +61 8 8366 1000, Fax: +61 8 8366 1001

Giám đốc dự án: URS Australia Pty Ltd
Dee Hartvigsen 25 North Terrace, Hackney
Giám đốc phụ trách các Dự án South Australia 5069 Australia
quốc tế Tel: 61 8 8366 1000
Fax: 61 8 8366 1001

Giám đốc
Chương trình: Ted A' Bear
Phó Chủ tịch
Phát triển bền vững

Ngày: 30 tháng 12 năm 2004
Dẫn chiếu: 42443858
Văn bản: Final

MỤC LỤC

Từ Viết Tắt	ii
1 Giới thiệu	1
2 Tổng quan về QTKTD.	2
2.1 Hoạt động chính.....	2
3 Phương pháp đánh giá	3
3.1 Ngày đánh giá.....	3
3.2 Phương pháp đánh giá.....	3
4 Kết quả đánh giá	4
4.1 Tác động đến thu nhập hộ.....	4
4.2 Tiết kiệm.....	5
4.3 Tác động đến hộ nghèo.....	5
4.4 Tác động đến đầu tư và sản xuất của những thành viên trong quỹ.....	6
5 Những ghi nhận từ công tác đánh giá quỹ	7
6 Bài học kinh nghiệm	8

Từ Viết Tắt

AusAID	Cơ quan hợp tác phát triển quốc tế Ôxtrâylia
NTXX	Nhóm Tiếp xúc xã
UBNDX	Ủy ban nhân dân xã
NVPTH	Nhân viên phát triển huyện
HGD	Hộ gia đình
GS&ĐG	Giám sát và đánh giá
CV GS&ĐG	Chuyên viên giám sát và đánh giá
TNVĐ/PTVĐ/G QVĐ	Thống nhất vấn đề/Phân tích vấn đề/Giải quyết vấn đề
QN	Quảng Ngãi
RUDEP	Chương trình Phát triển nông thôn Quảng Ngãi
QTKTD	Quỹ Tiết kiệm và Tín dụng địa phương
Đồng	Tiền đồng (1 đô la Úc = 10,900 đồng)
NH NN&PTNT	Ngân hàng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
CV TC-TD	Chuyên viên Tài chính - Tín dụng.

1 Giới thiệu

Chương trình Phát triển nông thôn Quảng Ngãi (RUDEP) đang được thực thi tại tỉnh Quảng Ngãi (QN) - một tỉnh thuộc miền trung Việt nam với mục tiêu là góp phần phát triển nông thôn, quản lý nhà nước và giảm nghèo tại các xã được chọn trong tỉnh QN. Hiện nay có 6 xã thuộc 6 huyện: xã Sơn Hải, huyện Sơn Hà, xã Tịnh Thọ, huyện Sơn Tịnh, xã Đức Phong, huyện Mộ Đức; xã Nghĩa Thọ, huyện Tư Nghĩa, xã Hành Phước, huyện Nghĩa Hành, xã Phổ Châu, huyện Đức Phổ. Mục đích của Chương trình là trao quyền cho hộ nghèo tại các xã đã được chọn trong tỉnh QN để cải thiện đời sống bền vững thông qua tăng thu nhập trong khuôn khổ rủi ro của hộ nghèo. Đối tượng hưởng lợi chính của RUDEP sẽ là những hộ nghèo và những nhóm hộ nghèo tại các xã được lựa chọn. Chương trình dựa trên 3 yếu tố chính: Sự Tham gia, Nâng cao năng lực tập trung và QTKTD.

RUDEP được phân làm 3 giai đoạn:

Giai đoạn 1: Thiết kế Chương trình và nâng cao năng lực ban đầu (1 năm, đã hoàn thành tháng 10-2002)

Giai đoạn 2: Thực thi Chương trình trong các xã mục tiêu (5 năm, bắt đầu vào tháng 10 - 2002) và

Giai đoạn 3: Mở rộng các hoạt động thành công (4 năm)

2 Tổng quan về QTKTD.

2.1 Hoạt động chính

- 44 quỹ được RUDEP thành lập ở các xã như sau:

ừ 2000-2003:

§ Xã Tịnh Thọ: 03 Quỹ

§ Xã Đức Phong : 02 Quỹ

ừ 2003-2004:

§ Xã Đức Phong : 08 Quỹ

§ Xã Tịnh Thọ: 07 Quỹ

§ Xã Sơn Hải: 06 Quỹ

§ Xã Nghĩa Thọ: 02 Quỹ

§ Xã Hành Phước: 09 Quỹ

§ Xã Phô Châu : 07 Quỹ

- Tổng số vốn giống ở những quỹ này là : **3,192,000,000 đồng**

3 Phương pháp đánh giá

3.1 Ngày đánh giá

Đánh giá được thực hiện từ ngày 20 đến 25 tháng 11 năm 2004, ngày 07 và ngày 21 tháng 09 năm 2004

3.2 Phương pháp đánh giá

Nơi đánh giá: Đánh giá được thực hiện ở 6 xã: Đức Phong, Tịnh Thọ, Nghĩa Thọ, Hành Phước, và Phở Châu.

Người tham gia thảo luận:

- Người tham gia: Tổng số 130 người, bao gồm 79 nữ và 51 nam. Họ là thành viên của 6 quỹ trong 6 xã được đề cập ở trên
- Người hướng dẫn: CV GS-ĐG (Quang)

Phương pháp được áp dụng để lựa chọn Quỹ:

- Dân số: 19 Quỹ đã thành lập được lựa chọn từ 6 xã (những quỹ đã được chuyển vốn giống) từ tháng 7 đến tháng 12 năm 2003. Chúng tôi lấy danh sách những quỹ này từ CV TC - TD (Đức Phong, Sơn Hải, Nghĩa Hành, Nghĩa Thọ, Phở Châu). Do đó, chúng tôi có tổng cộng 441 thành viên và 142 người vay.
- Lấy mẫu số quỹ để thảo luận: Chúng tôi quyết định lựa chọn 6 quỹ trong 6 xã.
- Kỹ thuật lấy mẫu:
 - Lấy mẫu quỹ: Sử dụng chức năng RAND trong Excel để lựa chọn những quỹ này.
- Phương pháp thảo luận nhóm tập trung.

Nội dung chính:

Đánh giá tác động của quỹ trong các xã của RUDEP tập trung vào những điểm chính sau đây:

- 1 Tác động lên thu nhập hộ.
- 2 Hoạt động tiết kiệm.
- 3 Tác động lên người hưởng lợi, đặc biệt là hộ nghèo.
- 4 Tác động lên đầu tư và sản xuất của thành viên trong quỹ.

4 Kết quả đánh giá

4.1 Tác động đến thu nhập hộ

95% người phỏng vấn nghĩ rằng thật sự khó khăn cho họ tiếp cận với vốn vay từ ngân hàng vì thủ tục rườm rà và phải có thế chấp. Thêm vào đó, món vay cũng không được nhận đủ vì người vay phải trả thuế và những khoản khác cho NTXX mà chính người vay cũng thật sự không hiểu đó là những khoản gì. Vì vậy, họ phụ thuộc vào những người cho vay nặng lãi. Đến thời điểm này, các QTKTD đã tạo điều kiện cho HGD tiếp cận vốn vay. Gần 100% vốn vay được đầu tư vào các hoạt động tạo thu nhập như chăn nuôi gia súc, trồng trọt, buôn bán nhỏ, v..v. Thu nhập của người vay được nâng lên đáng kể.

Thu nhập tăng lên có ý nghĩa cải thiện đời sống, Thu nhập có được nhờ món vay của quỹ được chủ yếu dùng vào trang trải các nhu cầu cần thiết, ví dụ như mua thức ăn, đầu tư con cái ăn học, mở rộng chăn nuôi gia súc, gia cầm. Hơn thế nữa, một số tài sản như tivi, bàn ghế, xe đạp, vật dụng cần thiết cho sản xuất, v..v cũng được mua từ thu nhập có được từ món vay

Trường hợp 1: Món vay từ quỹ giúp cho đời sống của HGD được cải thiện

Tại thảo luận nhóm, Bà Võ Thị Sự - một thương binh đã mất một chân - vui mừng nói với chúng tôi làm thế nào mà Quỹ Vinh Thọ 1 tại thôn Hòa Thọ ở xã Hành Phước đã tác động đến đời sống của bà.

11 tháng trước, bà tham gia vào quỹ và với sự đồng ý của các thành viên trong quỹ bà đã vay 3,000,000 đồng. 2,000,000 bà dành mua bò, số còn lại đầu tư nuôi heo. Sau 6 tháng nuôi, bà bán bò với giá 2,800,000 và lãi được 800,000. Với số tiền bán bò cộng thêm vốn của gia đình bà đã có thể trả được nợ. Hiện tại bà vẫn còn nuôi tám con heo. Trong lần vay tiếp theo, bà vay 6,000,000 đồng để mua 10 con heo và 1 con bò. Hiện nay bà có một bầy heo và 1 con bò đang có chữa với tổng trị giá hơn 10,000,000 đồng.

Bà Sự cho biết tiền vay từ quỹ đã làm thay đổi cuộc sống gia đình bà. Trong vòng một năm, nhờ vào sự nỗ lực của gia đình và tiền được vay, thu nhập của gia đình bà đã tăng lên đáng kể

4.2 Tiết kiệm

Sau một năm thực hiện, thành viên của QTKTD đã xem tiết kiệm như là một hoạt động hoàn toàn thích hợp. Họ cho rằng mục đích chính của tiết kiệm là để tạo ra thói quen tiết kiệm cho thành viên của quỹ. Khoảng 95% tổng số thành viên đánh giá cao hoạt động này và xem nó như là điểm thu hút của quỹ (đặc biệt là đối với thành viên chưa được vay). Đồng thời, mỗi tháng thành viên có thể có lãi thêm từ tiết kiệm để bổ sung vào thu nhập gia đình. Hầu hết thành viên sử dụng tiền tiết kiệm để đầu tư thêm chăn nuôi gia súc, số tiền này cũng được dùng trang trải những việc ngoài ý muốn. Bên cạnh đó, có một số ý kiến cho rằng tiết kiệm giúp giảm số tiền gốc cần trả

4.3 Tác động đến hộ nghèo

1 Mở rộng tiếp cận đến người nghèo

Theo kết quả thảo luận, thành viên cho rằng trước đây người nghèo không dễ gì đến được với các nguồn tín dụng vì họ không có tài sản thế chấp, vì vậy cứ khi nào cần tiền là họ vay của những người cho vay nặng lãi hoặc mượn tiền của bạn bè hoặc hàng xóm. Việc thành lập QTKTD đã đem lại niềm vui cho người nghèo vì họ được vay vốn mà không cần thế chấp nhưng cần tín chấp¹. Nói cách khác, thậm chí họ ở nhà nhưng họ vẫn có thể vay vốn khi cần thiết. Bên cạnh việc cho vay, quỹ còn giúp nâng cao vị thế của hộ nghèo trong cộng đồng và nuôi dưỡng tinh thần tương thân tương ái lẫn nhau² trong xã hội.

2 Đa dạng công việc

Hầu hết các thành viên của quỹ xem việc chăn nuôi là công việc tạo thu nhập chính cho họ. Thông qua điều tra và phân tích, có 95% người phỏng vấn xem chăn nuôi là công việc chính của họ và chỉ có 5% đánh giá cao việc kinh doanh.

Khoảng 95% cho biết gia đình họ phải làm nghề phụ. Nghề phụ đóng vai trò quan trọng trong tạo thu nhập để trang trải các chi tiêu hàng ngày của gia đình. Những xã khác nhau có nghề phụ khác nhau, ví dụ: thôn Thọ Trung xã Tịnh Thọ có nghề trồng dưa hấu. Những thông tin này cho thấy hộ nghèo ở những vùng có QTKTD đang phải nỗ lực đa dạng hóa công việc để tạo thu nhập cho gia đình.

3 Tạo việc làm

Theo kết quả thảo luận, thành viên của quỹ cho biết thời lượng công việc của từng thành viên trong gia đình tăng lên sau khi vay vốn của quỹ. Tuy nhiên, có một người nói rằng thời lượng công việc gia tăng đã vượt quá khả năng của anh ta. Ngược lại, thành viên của quỹ cảm thấy hài lòng vì có thêm công việc cho gia đình và cho bản thân họ. Điều đó có nghĩa rằng thu nhập của gia đình sẽ tăng lên và thời gian nhàn rỗi của họ sẽ giảm đi.

¹ Niềm tin giữa các thành viên trong quỹ

² Giúp đỡ người khác khi gặp khó khăn

4 Nâng cao vị thế phụ nữ trong gia đình

Thành viên nữ cho biết QTKTD đã không những giúp phụ nữ nghèo tiếp cận nguồn tín dụng mà còn giúp xây dựng năng lực cho họ thông qua tập huấn, và phụ nữ có thể tự họ quản lý tín dụng của gia đình. Hơn nữa, vị thế phụ nữ cũng được làm rõ thông qua quyền ra quyết định về việc nhận và sử dụng đồng vốn. 90% trong tổng số phụ nữ nói rằng họ và chồng họ thảo luận cùng nhau để quyết định vay vốn và chi tiêu tiền bạc.

4.4 Tác động đến đầu tư và sản xuất của những thành viên trong quỹ

Thành viên của quỹ cho biết nhờ vào những chuyến đi tham quan do RUDEP tổ chức và các buổi tập huấn về sức khỏe vật nuôi và chăn nuôi gia súc do bên cung cấp dịch vụ hợp đồng với RUDEP tổ chức tại quỹ, họ đã tiếp thu được kỹ thuật áp dụng vào chăn nuôi gia súc, cũng như phòng và điều trị bệnh. Cho đến nay, có khoảng 50% thành viên đã đạt mức tự tin để đầu tư vào chăn nuôi gia súc (ví dụ, trước đây chỉ nuôi từ 1-2 con heo bây giờ con số này đã tăng lên 5-10 con). Tuy nhiên, con số này vẫn ở mức hạn chế.

5 Những ghi nhận từ công tác đánh giá quỹ

- Quỹ đã giúp thành viên nâng cao nhận thức và kiến thức về giới, tạo điều kiện để thành viên trao đổi kinh nghiệm về sản xuất/kinh doanh và những kinh nghiệm khác trong cuộc sống.
- Quỹ là một công cụ để nâng cao vị thế của phụ nữ nghèo thông qua việc cho họ cơ hội để tham gia vào việc ra quyết định nhận vốn/ sử dụng vốn vay, thu nhập gia đình và mở rộng sáng kiến của họ vào trong sản xuất.
- Thành viên của quỹ tiếp cận với kỹ thuật mới về chăn nuôi gia súc và trồng trọt cũng như thông qua các hoạt động tập huấn tại quỹ.
- QTKTD hình thành dần thói quen tiết kiệm cho các thành viên.

6 Bài học kinh nghiệm

- Cần phải đẩy mạnh hơn nữa các hoạt động giám sát quỹ. Hiện nay, có những thành viên dự phòng trong ban quản lý quỹ được chỉ định để giám sát các hoạt động của quỹ.
- Nên tổ chức các khóa tập huấn về sản xuất và kinh doanh cho những người vay. Nên thiết kế các tài liệu và hình thức đơn giản được sử dụng trong một vài hoạt động sản xuất và kinh doanh
- Tăng cường các chuyến tham quan về chăn nuôi gia súc và trồng trọt cho thành viên trong quỹ. Những chuyến tham quan này sẽ giúp họ hình thành các ý tưởng về sử dụng tiền vay.
- Cần có kế hoạch tạo điều kiện cho những thành viên đã đáp ứng các yêu cầu và có nhu cầu vay món vay lớn hơn món vay mà RUDEP có thể cung cấp, được tiếp cận các tổ chức tài chính chính thức (NH NN-PTNT, v..v)
- Đối với thành viên có nợ quá hạn, RUDEP cần phải thảo luận với NTXX để hỗ trợ thêm ban quản lý, có các biện pháp mềm dẻo và khuyến khích thành viên trả nợ.